

Анастасія ДВИГОН
магістрант кафедри журналістики
Інституту міжнародних відносин
Національного авіаційного університету
(м. Київ),
науковий керівник –
кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент Антоніна Іващук

УДК 007 : 304 : 001

ВПЛИВ ЕЛЕКТРОННИХ МЕДІА НА СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Статтю присвячено дослідженню проблеми розвитку електронних медіа та вплив їх діяльності на функціонування інформаційного суспільства. З'ясовано ознаки становлення інформаційного суспільства. Проаналізовано взаємозв'язок впровадження комп'ютерних технологій зі зміною каналів отримання та розповсюдження інформації.

Ключові слова: *інформаційне суспільство, електронні медіа, інформаційні технології.*

Розвиток нових електронних медіа, які змінюють діяльність роботи журналіста з інформацією, а також змінюють канали отримання інформації аудиторією, потребують дослідження в контексті розвитку інформаційного суспільства. Інформаційне суспільство передбачає впровадження новітніх комп'ютерних технологій в сферу життя соціуму. Електронні медіа виступають стимулом для аудиторії використовувати новітню техніку, щоб отримати інформацію. Дослідження впливу електронних медіа на розвиток інформаційного суспільства передбачає аналіз робіт із різних галузей знань: соціальної інформатики, соціології, соціальної комунікації, економіки, історії, тощо.

Проблему розвитку сучасних медіа в контексті становлення інформаційного суспільства досліджували Ю. Бажал, Т. Береза, Л. Землянова, В. Лівшиц, І. Кирія, Ю. Таранова, А. Алексеєва, Е. Цимбал. Зокрема, темі розвитку нових інтерактивних медіа в контексті теорій інформаційного суспільства присвячено дисертаційне дослідження А. Алексеєвої (2006). Природу інформаційного суспільства досліджував О. Гриценко (2009). Політичним аспектам розвитку суспільства знання присвячені праці Г. Артамонова, В. Васильєва, М. Вершиніна, М. Демкової, Н. Згуровського, В. Пастухової. Економічну складову інформаційного суспільства розглядають у публікаціях М. Делягін, Т. Єршова, В. Іноземцева, С. Романенко.

Мета статті – проаналізувати розвиток електронних медіа в контексті становлення інформаційного суспільства.

Інформаційним суспільством називають суспільство, в якому виробництво і споживання інформації є найважливішим видом діяльності, а інформація визнається найвагомішим ресурсом. Стрімкий розвиток інформаційних технологій зумовив пришвидшення розвитку глобалізаційних процесів та надав їм можливості до створення нових форм взаємодії, що призводить до стрімкого розвитку інформаційного суспільства. Медіа є однією зі сфер діяльності суспільства, де вплив новітніх технологій стрімко розвивається. Існує багато напрямів суспільної діяльності, які потребують оновлення та

впровадження новітніх технологій. Медіа в цьому процесі посідають провідну роль, оскільки швидкий доступ до актуальної інформації є одним із важливих аспектів розвитку суспільства.

Розвиток інформаційного суспільства передбачає доступність інформації населенню, своєчасне і достовірне інформування про події країни і світу, впровадження інформаційних технологій у суспільне життя.

Й. Масуд визначає інформаційне суспільство як суспільство, що базується на комп'ютерній техніці. Роль людського фактора при цьому або підмінюється, або ж значно підсилюється за рахунок інтелектуальної праці. Провідною галуззю економіки повинні стати телекомунікаційні технології.

Поняття “інформаційне суспільство” було актуалізовано в США сенатором А. Гором під час президентської кампанії 1991-1992 рр. У Європі воно закріпилося в плані дій із проблем інформаційного суспільства, розробленому Європейською комісією, і остаточно увійшло в міжнародний лексикон на саміті 1995 року з питань глобального інформаційного суспільства [5].

А. Алексеева зазначає, що засоби інформації, телекомунікаційні мережі та електронне середовище спілкування підтримують взаєморозвиток, що призводить до трансформації глобальної медіасистеми та розширення каналів комунікації [1]. На її думку, ці зміни істотно впливають на суспільний розвиток: громадянське суспільство стають на шлях до суспільства інформаційного, яке приходить на зміну індустріальної епохи.

Терміном “медіа” (від лат. “medium” – засіб, посередник, спосіб) називають у комунікативістиці засоби зв'язку та передачі інформації різних типів – від древніх (мова жестів, поява писемності) до найсучасніших, які створюють глобальні інформаційні супермагістралі [4, с. 197].

Досвід розвитку інформаційно-комунікаційних мереж доводить, що медіа займає значне місце в процесі переходу до інформаційного суспільства. Це, на думку Алексеевої, “змушує дослідників знову й знову вертатися до “розуміння медіа” та їх соціального значення” [1].

Економічними основами інформаційного суспільства є сукупність галузей інформаційної індустрії (телекомунікаційна, комп'ютерна, електронна, аудіовізуальна), які переживають процес технологічної конвергенції та корпоративного злиття, розвиваються найшвидшими темпами й впливають на всі галузі економіки та конкурентоздатність країн на світовій арені. На думку О. Гриценко: “Відбувається інтенсивний процес формування світової “інформаційної економіки”, що виникає в умовах глобалізації інформаційних, інформаційно-технологічних і телекомунікаційних ринків, а також виникнення світових лідерів інформаційної індустрії та перетворення “електронної торгівлі” за допомогою телекомунікацій на новий засіб ведення бізнесу [2].

Г. Смолян і Д. Черешкін основними ознаками інформаційного суспільства вважають: 1) формування єдиного світового інформаційного простору й поглиблення процесів інформаційної та економічної інтеграції країн і народів; 2) створення ринку інформації і знань як чинників виробництва в доповнення до ринків природних ресурсів праці й капіталу; 3) перехід інформаційних ресурсів суспільства в реальні ресурси соціально-економічного розвитку за рахунок розширення доступу до них; 4) підвищення значущості проблем інформаційної безпеки особистості, суспільства й держави; 5) створення ефективної системи забезпечення прав громадян і соціальних інститутів на вільне отримання, поширення і використання інформації [5, с. 55].

Окрім преси, радіо, телебачення, кіно, звукозаписів, відеозаписів до мас-медіа також відносять форми новітніх комп'ютерних та мультимедійних засобів, оскільки їх

об'єднують спільні риси: звернення до масової аудиторії, відносно широка доступність для більшості людей, характер виробництва та розповсюдження інформації.

Новітні технології дозволяють створювати мовлення на платформі інтернет-ресурсів, що дало можливість створити інтернет-канали громадського телебачення, радіомовлення в мережі інтернет, створення новинних агрегаторів, а також зумовило появу блогерської журналістики. Нові медіа включають засоби масової комунікації, які працюють у всесвітній мережі інтернет. Це такі ресурси як: 1) інтернет-плеєри теле- і радіоканалів; 2) CatchUpTv – інтернет-сервіси, що дозволяють дивитися телепрограми в записі (Virgin Media, WorldTVpc, LiveInternetTV), 3) відеосервіси (Hulu, YouTube), 4) блоги та міні-блоги (Twitter, Tumblr); 5) соціальні мережі (MySpace, Facebook, Vkontakte, Livejournal); 6) онлайн-медіаплеєри; 7) портали громадянської журналістики; 8) фото сервіси (Flickr, Picasa) [3].

Розвиток новітніх технологій розширив можливості до створення нових медіа, пошуку нових способів отримання, передачі та обробки інформації. Інтернет-плеєри теле- та радіоканалів дозволяють переглядати теле- та радіоматеріали у мережі. Це створює можливість «мобільності» у доступі до перегляду теле- та радіоканалів, оскільки аудиторія має доступ до перегляду каналу за відсутності теле або радіоприймача, але за наявності мережі інтернет.

Інтернет-сервіси, що дозволяють дивитися телепрограми в записі, надають глядачеві можливість переглянути будь-яку телепередачу або телесюжет, який його цікавить без прив'язки до ефірного мовлення. За таких умов для аудиторії зростає можливість вибору інформації, а разом з тим підвищується конкуренція. Глядач стає вибагливішим і має змогу обрати «найкращий» відеоматеріал.

Відеосервіси набули значної популярності через можливість перегляду будь-яких телевізійних програм, а самі журналісти використовують відеосервіси для отримання оперативної інформації від очевидців подій. За останні пів року зросла важливість подачі інформації в режимі он-лайн. Для цього застосовують стрім-потокі, які надають можливість мобільно здійснювати трансляцію події в мережу.

Поява поняття “стрімів” у значенні потокового мультимедіа (англ. stream media) в Україні змінило способи і принципи роботи з “прямими включеннями” та мовлення в режимі онлайн. Робота журналіста зі “стрімом” дає аудиторії можливість “побачити” подію на власні очі, що значно збільшує довіру аудиторії до суспільного телебачення.

Соціальні мережі надають доступ до першоджерела інформації, а суспільно-політичні діячі, важливі діячі суспільства мають можливість висловити власну точку зору без посередників. Медіа використовують цитування, що значно полегшило надання інформації та підвищило рівень довіри аудиторії.

Отже, стрімкий розвиток інформаційних технологій зумовив появу нових інтерактивних медіа. Прагнення суспільства до отримання нової, достовірної інформації стимулює її до використання новітніх технологій. На сьогодні в Україні існують різні типи нових медіа, що дозволяють не тільки переглядати новини та слухати радіо в мережі, а й слідкувати за подіями онлайн. Важливі суспільно-політичні події в Україні за останні пів року стимулювали аудиторію звернутися до нових інтерактивних медіа для отримання достовірної інформації. Сьогодні в Україні є широке покриття інтернет, кожного року кількість інтернет-користувачів зростає. Найбільший попит та популярність в мережі мають новинні агрегатори, відеосервіси та соціальні мережі, що свідчить про розвиток впровадження технологій на шляху України до встановлення інформаційного суспільства. З іншого боку, ще однією рисою є “омолодження” аудиторії, оскільки на сьогодні інтерактивними медіа користується переважно населення України молодого віку, а більшість старших громадян надає перевагу традиційним медіа.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеева А. О. Новые интерактивные медиа в контексте теорий информационного общества: дис. на получ. канд. филолог. наук : спец. 10.01.10 «Журналистика» / А. О. Алексеева. – М., 2006. – 195 с.
2. Гриценко О. М. Природа інформаційного суспільства та розвиток світового ринку мас-медіа. / [Електронний ресурс] / О. М. Гриценко // Вісник Львівського ун-ту. – 2009. – Вип. 32. – Режим доступу : http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/publications/visnyk32/Visnyk32_P3_01_Grycenko.pdf
3. Дубов Д. В. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д. В. Дубов, О. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк. – К. : НІСД. – 2010. – 64 с.
4. Землянова Л. М. Техника меняет общество, но всегда ли это является прогрессом? [Електронний ресурс] / Л. М. Землянова // Вестн. Моск. ун-та. – 2001. – № 2. – Режим доступа : <http://www.dissercat.com/content/novye-interaktivnye-media-v-kontekste-teorii-informatsionnogo-obshchestva#ixzz2yEgVRv86>
5. Г. Л.Смолян. Путь России к информационному обществу: (Экономические и социально-культурные предпосылки) / [Г. Л.Смолян, Д. С. Черешкин, О. Н. Вершинская, В. Н. Костюк]. – М. : Науч.-изд. центр «Инженер», 1996. – 55 с.

Анастасия Двигон

Влияние электронных медиа на становление информационного общества

Статья посвящена исследованию проблемы развития электронных медиа и влияние их деятельности на функционирование информационного общества. Выявлено признаки становления информационного общества. В частности проанализирована взаимосвязь внедрения компьютерных технологий с изменением каналов получения и распространения информации.

Ключевые слова: информационное общество, электронные медиа, информационные технологии.

Anastasia Dvygon

The Impact of Electronic Media on the Information Society

This article is devoted to the problem of electronic media and the impact of their activities on the functioning of the information society. It was shown signs of becoming an information society. We analyzed the relationship of computer technologies to change the channel of receiving and disseminating information.

Keywords: information society, electronic media and information technology.